

Saksfremlegg

Saksgang

Styre	Møtedato
Styret i Sykehuset Telemark HF	20. mars 2024

Type sak (sett kryss)						
Beslutning		Etterretning		Orientering	X	Tema

Sak 023-2024

Forebygging av vold og trusler mot helsepersonell – Rapport fra Helse Sør-Øst og status tiltak Sykehuset Telemark

Hensikten med saken

Det er i regi av Helse Sør-Øst utarbeidet en rapport med anbefalinger for forebygging av vold- og trussel hendelser blant medarbeidere i spesialisthelsetjenesten. Oppfølging av anbefalte tiltak i rapporten er lagt inn som styringskrav i oppdrag- og bestilling for 2024; «Helseforetaket skal forebygge vold og trusler mot helsepersonell i tråd med anbefalinger i rapport fra Helse Sør-Øst om forebygging av vold og trusler mot ansatte.»

Helse Sør-Øst RHF ber også om at rapporten legges fram for styrene i helseforetakene.

Forslag til vedtak

Styret tar presentasjon av rapporten og sykehusets plan for oppfølging av rapportens anbefalinger til orientering.

Skien, 11. mars 2024

Tom Helge Rønning
administrerende direktør

Vedlegg

- Rapport Forebygging av vold og trusler mot helsepersonell

Bakgrunn for saken

Helse Sør-Øst har initiert et regionalt arbeid for å forebygge vold og trusler mot medarbeidere i sykehusene. Arbeidet har vært organisert i et innsatsteam med fagressurser frikjøpt i et år fra august 2022 til juli 2023. Arbeidet er utført i samarbeid med vernetjenesten og fagmiljø og er basert på data fra kvalitetssystem og innhenting av rutiner og informasjon fra sykehusene.

Formålet med arbeidet har vært å:

- bidra til forebygging av vold- og trusler, dele beste praksis, øke kompetanse samt standardisering og felles verktøy i foretaksgruppen
- følge opp styringskrav om å se pasientsikkerhet og arbeidsmiljø i sammenheng
- gjøre en innsats i arbeidet med å rekruttere og beholde medarbeidere gjennom å sikre trygge arbeidsforhold
- følge opp delstrategi for utdanning og kompetanse på HMS-området, som et tiltak under den regionale strategien for kvalitet og pasientsikkerhet

Målgruppen for rapporten er alle medarbeidere, ledere, tillitsvalgte og vernetjenesten i Helse Sør-Øst.

Saksfremstilling

Det regionale innsatsteamet har i sitt arbeid og i sin rapport identifisert tiltaksområder som kan bidra til å redusere vold og trusler mot helsepersonell.

Temaene som belyses i rapporten er; utdanning, opplæring, anmeldelser, ID-kort, prosedyrer, samarbeid, risikovurderinger, rapportering og ivaretagelse av medarbeidere.

Det vises i rapporten til beste praksis innen de ulike områdene til inspirasjon og slik at de ulike helseforetakene kan lære av hverandre.

Sykehusene i Helse Sør-Øst jobber på mange områder godt med forebyggende tiltak innen vold og trusler. Kartlegging som er gjort i innledningen av arbeidet med rapporten viser likevel at det er variasjon i praksis og at det kan være behov for å dele erfaringer på tvers i regionen.

Det er fra Helse Sør-Øst gitt et oppdrag om at anbefalingene og tiltakene i rapporten skal følges opp lokalt i det enkelte helseforetak.

Nedenfor vises en oversikt over anbefalingene i rapporten med status og forslag til plan for lokal oppfølging ved STHF:

Rapportens anbefaling - Utdanning:
<ul style="list-style-type: none">• Videreutvikle samarbeidet med utdanningsinstitusjonene og ha en åpen dialog om forventninger til praksisperioden. Sykehuset skal avklare om studentene har behov for opplæring i vold- og trusselhåndtering og eventuelt tilby supplerende

<p>opplæring. Studentene skal være forberedt på krevende pasientsituasjoner og gjerne ha gjennomført simulering- og ferdighetstrening i forkant av praksisperioden.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Sykehusets kompetanseplaner for studenter skal omfatte kompetansekrav om opplæring i forebygging av vold og trusler. 		
<p>Status STHF:</p>		
<p>Det gjennomføres i dag 3 timers frivillig undervisning for 3. kl. sykepleierstudenter ved USN i forkant av praksis i psykiatrien i regi av STHF ved Sim/MAP.</p> <p>Det er behov for gjennomgang av samarbeid med USN om opplæring før praksis på sykehuset og for gjennomgang av kompetansekrav til studenter.</p>		
<p>Forslag til tiltak:</p>		
<ul style="list-style-type: none"> • Samarbeide med USN om etablering av opplæringstiltak for studenter før praksis på sykehuset. Se på mulighet for samarbeid med kommunene om dette. (Kommunene har allerede samarbeid med USN om undervisningen knyttet til sykepleierfunksjon i hjemmesykepleie med simuleringstrening med VR-briller.) • Konkretisere kompetansekrav for studenter før praksis eller som del av praksis ved STHF. 	<p>Ansvar</p> <p>HR</p>	<p>Frist</p> <p>Vår 2024</p>
<p>Rapportens anbefaling - Opplæring:</p>		
<ul style="list-style-type: none"> • Det utarbeides systematikk og kompetanseplaner som sikrer at alle medarbeidere får jevnlig og nødvendig opplæring og øvelser i tråd med identifiserte risikoer. 		
<p>Status STHF:</p>		
<p>Det er etablert nivåbasert opplæringsplan for alle ansatte basert på MAP-metodikken der jevnlig re-opplæring inngår. Opplæringstiltak er basert på e-læringskurs, praktisk kurs (klasseromskurs) og praktisk trening med VR-briller og medisinsk simulering. Risikovurdering av lokale forhold skal ligge til grunn for den nivåbaserte opplæringen.</p>		
<p>Forslag til tiltak:</p>		
<ul style="list-style-type: none"> • Revidere vårt nivåbaserte opplæringsprogram for bedre tilpasning til behov i somatikken • Vurdere opplæring av ressurspersoner i somatikken for oppfølging av re-opplæring lokalt i enheter med høy risiko • Revidere lokalt e-læringskurs basert på nytt HSØ kurs 	<p>Ansvar</p> <p>MAP/Sim i samarbeid med HMS koordinator og HR.</p>	<p>Frist</p> <p>2024</p>
<p>Rapportens anbefaling - Anmeldelser:</p>		
<ul style="list-style-type: none"> • Det skal være lav terskel for å anmelde forhold hvor medarbeider har blitt utsatt for en volds- eller trusselhandling i tråd med det særskilte vernet for helsepersonell. (Straffeloven §265 og 286). 		

<ul style="list-style-type: none"> • Prosedyrer for anmeldelse av volds- og trusselhandlinger bør tydelig beskrive ansvar og forvaltning i sykehuset. Sykehuset bør anmelde på vegne av medarbeider og delta under avhør og rettsak, og ivareta sin omsorgsplikt gjennom prosessen. • Volds- eller trusselhandlinger som foregår utenfor arbeidssted, men som blir begått på bakgrunn av medarbeiders yrkesutførelse, skal også anmeldes. 		
Status STHF:		
STHF har prosedyre for anmeldelse - Politianmeldelse av lovbrudd begått mot ansatte, Heliks ID 6804. Den tar for seg vold, trusler og utagerende adferd mot ansatt.		
Forslag til tiltak	Ansvar	Frist
<ul style="list-style-type: none"> • Det er igangsatt et arbeid med å etablere et samarbeid med arkiv på hvordan anmeldelser skal føres, slik at de enkelt kan føres opp til lokasjon, avdeling, type trussel, politiets saksnummer. Dette gjør det enklere å ha oversikt over omfang/antall. 	HR	2024
Rapportens anbefaling – ID-kort:		
<ul style="list-style-type: none"> • Som hovedregel skal medarbeidere i sykehus benytte ID-kort med fullt navn, bilde og tittel. Dersom en risikovurdering tilsier at det er stor sannsynlighet for at medarbeidere vil kunne bli utsatt for trusler basert på at ID-kortet viser fullt navn, bør det gis unntak fra hovedregel. Da anbefales det et ID-kort med bilde, tittel samt ansattnummer og eventuelt fornavn. • Sykehusene skal kartlegge og følge opp uønsket praksis med tildekking av identitet på ID- kort. Trygghetsskapende og forebyggende tiltak skal iverksettes for å ivareta helsepersonells sikkerhet. • Sykehusene skal utarbeide retningslinjer for lydopptak, foto og filming i forbindelse med helsehjelp. 		
Status STHF:		
<p>Sykehuset har prosedyrer for ivaretagelse av følgende områder:</p> <p>Prosedyre Heliks id 8289, Forebygging og håndtering av vold og trusler mot ansatte beskriver adgangskontroll med ID-kort. Alle ansatte har som hovedregel ID-kort med bilde, fullt navn og tittel. Unntaksvis benyttes kun fornavn. Det er aktuelt i ambulanse, akuttmottak somatikk og akuttpsykiatri per i dag.</p> <p>Heliks id 14342 Adgangskontroll, bruk av loggdata for kartlegging av hvor ansatte har vært ved mistanke om lovbrudd av ulik karakter.</p> <p>Heliks-id 7754 tar for seg Filming, fotografering og lydopptak på sykehus</p>		
Forslag til tiltak	Ansvar	Frist
<ul style="list-style-type: none"> • Vurdere behov for oppdatering av prosedyrer i tråd med anbefalinger i rapporten. 	HR og kommunikasjon	2024

Rapportens anbefaling – Samarbeid:		
<ul style="list-style-type: none"> Sykehusene skal ta initiativ til at det etableres lokal samarbeidsavtale mellom helsetjeneste og politi etter mal i rundskriv: Helsetjenestens og politiets ansvar for personer med psykisk lidelse - oppgaver og samarbeid. 		
Status STHF:		
Sykehuset har en samarbeidsavtale med politiet. Denne er fra 2021 og beskriver hvordan samarbeidet mellom politi og STHF er formalisert. Se P360 sak 19/04223-5		
Forslag til tiltak:	Ansvar	Frist
<ul style="list-style-type: none"> Vurdere samarbeidsavtalen opp mot anbefalinger i rapporten. 	HR og kommunikasjon	2024
Rapportens anbefaling – Risikovurdering:		
<ul style="list-style-type: none"> Kartlegging og risikovurdering av vold og trusler skal integreres i det systematiske HMS-arbeidet. Sykehusene bør ha en lik metodikk for risikovurderingen, og denne skal baseres på kunnskap om vold i helsesektoren. Kunnskap om identifiserte sårbarheter og risikoscenarier bør være tilgjengelig for alle ledere som utfører lokale risikovurderinger. Det blir etablert en praksis for systematisk deling av alvorlige hendelser i regionalt HMS-nettverk for å øke kunnskap og forebygge vold og trusler. 		
Status STHF:		
Sykehuset har etablert prosedyre for risikovurdering, Heliks id 7070. Det er satt krav om årlig gjennomføring av risikovurdering innen vold og trusler og det er utarbeidet en forenklet mal til bruk ved risikovurdering innen vold og trusler.		
Forslag til tiltak	Ansvar	Frist
<ul style="list-style-type: none"> Følge opp arbeid i regionalt HMS nettverk og lære av beste praksis fra andre sykehus i videreutvikling av lokale arbeid på dette området. 	HR og HMS koordinator	2024
Rapportens anbefaling – Rapportering:		
<ul style="list-style-type: none"> Arbeidsgiver og medarbeider må ha felles forståelse for hva som ligger i begrepene vold og trusler og snakke om situasjoner som er særlig gjeldende på den enkelte arbeidsplass. Det skal arbeides med tiltak for å oppnå en god meldekultur. 		
Status STHF:		
Det jobbes aktivt med forbedring av meldekulturen ved sykehuset og status for vold og trusselhendelser legges jevnlig fram for AMU. Tertialvis rapportering på vold og trusselhendelser til HSØ legges også fram i sykehusets tertialrapportering.		
Forslag til tiltak	Ansvar	Frist
<ul style="list-style-type: none"> Innarbeide økt fokus på vold og trusler i arbeid med etablering av meldekultur og forbedringsarbeid på alle nivå i organisasjonen. 	HR og HMS koordinator	2024

Rapportens anbefaling – Ivareta medarbeidere som er utsatt for vold og trusler:		
<ul style="list-style-type: none"> • Sykehuset skal ha gode rutiner og systemer for å kunne forebygge, håndtere og følge opp hendelser med vold og trusler. • Arbeidsgivere, medarbeidere, verneombud og tillitsvalgte skal jobbe i fellesskap med forebygging av vold og trusler. • Vold og trusler skal settes på agendaen i relevante møter hvor arbeidsmiljø diskuteres, og det skal være en integrert del av det løpende forbedringsarbeidet lokalt. 		
Status STHF:		
<p>Det er mye fokus på forebygging av vold og trusler, og kartlegging av trusselbildet på de ulike nivåene i organisasjonen.</p> <p>Det gjennomføres årlig risikokartlegging knyttet til risiko for vold og trusler i forbindelse med vernerunder.</p> <p>Sykehuset har en retningslinje for oppfølging av ansatte etter alvorlige uforutsette hendelser på arbeidsplassen, Heliks id 8314</p> <p>MAP-undervisning gjennomføres i personalgrupper, på HMS-kurs og på bestilling til instruktørene.</p> <p>Rapport over vold og trusselhendelser tas opp jevnlig i AMU.</p>		
Forslag til tiltak;	Ansvar	Frist
<ul style="list-style-type: none"> • Tiltak for psykososial støtte og beredskap er under etablering. 	HR	2024

Prosess

Rapporten er utarbeidet med bred involvering og innspill fra helseforetak og fagmiljøer i Helse Sør-Øst og er behandlet av styret i Helse Sør-Øst.

Det videre arbeidet med gjennomføring av tiltak for oppfølging av anbefalinger i rapporten må involvere både ledere, vernetjenesten, tillitsvalgte og ansatte.

Vurdering

Sykehuset Telemark har på plass gode rutiner og prosedyrer som ivaretar mange av områdene som er belyst i rapporten, og forebyggende arbeid med vold og trusler er integrert i det systematiske HMS arbeidet på sykehuset.

Rapporten belyser imidlertid en del områder som kan forbedres lokalt og gir faktabasert grunnlag for sine anbefalinger og eksempler på beste praksis. Anbefalingene i rapporten bør gjennomgås og ligge til grunn for arbeidet med forbedring av lokale prosedyrer og praksis.

